

**Ομιλία του Προέδρου ΣΕΤΕ, κ. Γιάννη Παράσχη
στην Κλειστή Συνεδρίαση της 33^{ης} Τακτικής Γενικής Συνέλευσης**

Αγαπητά Μέλη,
Κυρίες και κύριοι,

Σας ευχαριστώ θερμά για την παρουσία σας στην Κλειστή Συνεδρίαση της 33ης Τακτικής Γενικής Συνέλευσης του ΣΕΤΕ. Η ετήσια συνάντησή μας, δεν είναι απλώς ένας θεσμικός σταθμός. Είναι η στιγμή όπου ο τουριστικός τομέας, συγκεντρώνεται για να αποτιμήσει τις προκλήσεις, να αξιολογήσει τα επιτεύγματα και, κυρίως, να χαράξει συλλογικά την πορεία του. Η προηγούμενη χρονιά, επιβεβαίωσε την ανθεκτικότητα του ελληνικού τουρισμού, σε μία εποχή πολλαπλών ανατροπών και αβεβαιοτήτων. Η γεωπολιτική και οικονομική αστάθεια της περιόδου δεν είναι παροδική.

Είναι πλέον το νέο υπόβαθρο πάνω στο οποίο διαμορφώνονται οι διεθνείς εξελίξεις και άρα και το περιβάλλον στο οποίο καλούμαστε να αναπτυχθούμε ως τουριστικός τομέας. Ο συνεχιζόμενος πόλεμος στην Ουκρανία, (που είναι και ο λόγος για τον οποίο ο Πρωθυπουργός έπρεπε εκτάκτως να ακυρώσει την σημερινή του παρουσία στην Ανοικτή Συνεδρίαση της Γενικής μας Συνέλευσης και θα εκπροσωπηθεί από τον Αντιπρόεδρο της Κυβέρνησης, κ. Χατζηδάκη), η εντεινόμενη αποσταθεροποίηση σε κρίσιμες περιοχές της Μέσης Ανατολής, η πολιτική των Ηνωμένων Πολιτειών με την επαναφορά δασμών σε στρατηγικούς τομείς, αποτελούν σημεία καμπής. Αυτή η νέα φάση του γεωοικονομικού ανταγωνισμού, καθώς και τα φυσικά φαινόμενα είτε αυτά συνδέονται με την κλιματική κρίση είτε με άλλους γεωφυσικούς παράγοντες όπως βιώσαμε φέτος με την Σαντορίνη επηρεάζουν ήδη τον τουρισμό και θα επιδρούν μελλοντικά πολύ περισσότερο απ' όσο ίσως φαίνεται εκ πρώτης όψews. Διότι η τουριστική ανάπτυξη εξαρτάται από τρεις ευμετάβλητες συνθήκες: από το διαθέσιμο εισόδημα από τη γεωπολιτική σταθερότητα και από το κλίμα εμπιστοσύνης. Και σε αυτή τη νέα σύνθετη κατάσταση, η Ελλάδα καλείται να επαναπροσδιορίσει τη θέση της, λειτουργώντας πάντα με επίγνωση των διεθνών μετατοπίσεων.

Η χρονιά που μας πέρασε απέδειξε στην πράξη πως ο ελληνικός τουρισμός δεν είναι απλώς ένας ισχυρός τομέας της οικονομίας αλλά αποτελεί τον σταθεροποιητή της. Ο τομέας μας διεύρυνε το αποτύπωμά του, επιβεβαίωσε τη συμβολή του και στήριξε ουσιαστικά την κοινωνική και μακροοικονομική ισορροπία της χώρας. Συγκεκριμένα, οι αφίξεις από το εξωτερικό (συμπεριλαμβανομένης της κρουαζιέρας), ξεπέρασαν τα 40,7 εκατ., επίδοση που αντανακλά τόσο τη διατήρηση της ισχυρής ζήτησης, όσο και την ικανότητα των ελληνικών επιχειρήσεων να ανταπεξέλθουν στις αυξημένες απαιτήσεις. Συνολικά, τα τουριστικά έσοδα για το 2024 ανήλθαν σε 21,7 δισ. ευρώ, παρουσιάζοντας αύξηση 5,4%. Με άμεση συνεισφορά 30,2 δισ. ευρώ το 2024, ποσό που αντιστοιχεί στο 13% του ΑΕΠ, και σημαντικά υψηλότερη έμμεση συνολική συμβολή στην οικονομία του τόπου, ο τουρισμός συνιστά καταλύτη για την οικονομική ανάπτυξη της χώρας.

Το 84,4% των τουριστικών εισπράξεων προέρχεται από τον εισερχόμενο τουρισμό, ο οποίος καλύπτει το 71,5% του ελλείμματος του ισοζυγίου αγαθών. Επιπλέον, ο τομέας υποστηρίζει το 16,5% της απασχόλησης, δημιουργώντας πάνω από 700 χιλιάδες εργασίας στην αιχμή της τουριστικής περιόδου επιβεβαιώνοντας τη συμβολή του όχι μόνο στα δημόσια έσοδα, αλλά και στη βιωσιμότητα της αγοράς εργασίας. Αντίστοιχα τώρα, για το 2025 τα μηνύματα συνεχίζουν να είναι θετικά και αυτό τεκμηριώνεται από τα στοιχεία του ΙΝΣΕΤΕ και της ΤτΕ, σύμφωνα με τα οποία από τις αρχές του χρόνου μέχρι και τις αρχές Ιουνίου οι διεθνείς αεροπορικές αφίξεις, παρουσιάζουν αύξηση κατά +7% σε σχέση με το 2024.

Σε επίπεδο ταξιδιωτικών εισπράξεων, την περίοδο Ιανουαρίου–Μαρτίου 2025, διαμορφώθηκαν στα (1,073) ένα δισεκατομμύριο, 73 εκατομμύρια ΕΥΡΩ με άνοδο κατά +4,4% σε σύγκριση με την αντίστοιχη περίοδο του 2024. Την ίδια στιγμή, ο προγραμματισμός αεροπορικών θέσεων για την περίοδο Μαρτίου – Οκτωβρίου του

2025 παρουσιάζει αύξηση της τάξεως του 5,3%, κάτι που μας κάνει συγκρατημένα αισιόδοξους, αλλά πάντα προσεκτικούς στις εκτιμήσεις μας.

Γιατί πίσω από τη θετική αποτίμηση, τόσο της περσινής χρονιάς, όσο και των φετινών εκτιμήσεων, υπάρχουν σύνθετες και επιτακτικές προκλήσεις οι οποίες ρίχνουν ήδη την σκιά τους και θα μας επηρεάσουν ακόμα περισσότερα από το 2026 και μετά και τις οποίες δεν μπορούμε να αγνοήσουμε. Στα περιβάλλον αυτό οι προτεραιότητες και οι διεκδικήσεις του ΣΕΤΕ για το 2025 είναι σαφώς προσδιορισμένες και βασίζονται σε συνεχή θεσμικό διάλογο με τα αρμόδια Υπουργεία, και την διαμόρφωση θέσεων, σε συνεργασία με τις κλαδικές μας ενώσεις και το σύνολο του τομέα.

Και ξεκινώ από τα θέματα που αφορούν στην ανταγωνιστικότητα του τουριστικού προϊόντος. Ίσως το σημαντικότερο διαρθρωτικό ζήτημα που παραμένει σε εκκρεμότητα και επηρεάζει επενδύσεις και ανταγωνιστικότητα είναι Το Χωροταξικό Ο χωροταξικός σχεδιασμός είναι θεμέλιο για βιώσιμη ανάπτυξη και ασφάλεια δικαίου. Η θεσμοθέτηση του Ειδικού Χωροταξικού Πλαισίου Τουρισμού η οποία παραμένει σε εκκρεμότητα είναι απολύτως αναγκαία για να υπάρξει ένα σαφές και σταθερό πλαίσιο για τις τουριστικές επενδύσεις. Παράλληλα, απαιτείται εναρμόνιση με τα Τοπικά Πολεοδομικά Σχέδια για αποφυγή αντιφάσεων και αυθαίρετων ερμηνειών που δημιουργούν ανασφάλεια και στρεβλώσεις. Χωρίς ασφάλεια δικαίου, σοβαρές επενδύσεις δεν θα υλοποιηθούν και η φέρουσα ικανότητα των προορισμών θα κινδυνεύσει.

Αναφορικά με το ζήτημα των βραχυχρόνιων μισθώσεων Η βραχυχρόνια μίσθωση αποτελεί πλέον μια παγκόσμια τάση που ανταγωνίζεται την κλασσική ξενοδοχεία. Στη χώρα μας μάλιστα σύμφωνα με τα στοιχεία του ΙΝΣΕΤΕ ο αριθμός των κλινών βραχυχρόνιας μίσθωσης πιθανότατα ξεπερνά την περίοδο αιχμής αυτών των ξενοδοχείων. Η ανεξέλεγκτη αυτή ανάπτυξη της βραχυχρόνιας μίσθωσης σε αρκετές περιοχές της χώρας έχει προκαλέσει στρεβλώσεις τόσο στην τουριστική εμπειρία όσο και στην καθημερινότητα των κατοίκων. Οι πρωτοβουλίες της κυβέρνησης και ειδικότερα του Υπουργείου Τουρισμού στο ζήτημα αυτό τα τελευταία χρόνια είναι αξιοσημείωτες. Όμως ο ΣΕΤΕ έχει σταθερή θέση υπέρ ενός στιβαρού κανονιστικού πλαισίου που διαχωρίζει την επαγγελματική από την ιδιωτική δραστηριότητα, διασφαλίζει τη φορολογική ισοδυναμία, προάγει την αποτελεσματική εκμετάλλευση της αξιοποιήσιμης γης και προστατεύει την κατοικία και την κοινωνική συνοχή. Έχουμε καταθέσει συγκεκριμένες θέσεις για τα ζητήματα προδιαγραφών, φορολογίας και των απαραίτητων ελέγχων των καταλυμάτων που προσφέρονται από ψηφιακές πλατφόρμες.

Η επιβολή και οι διαδοχικές αυξήσεις του Τέλους Ανθεκτικότητας, η αύξηση του τέλους περεπιδημούντων χωρίς τη δυνατότητα ουσιαστικής διαβούλευσης και χωρίς σαφή ανταποδοτικότητα, ανέδειξε ένα βαθύτερο πρόβλημα: την ανάγκη μιας πιο προβλέψιμης, δίκαιης και συμμετοχικής φορολογικής πολιτικής για τον τουρισμό. Ο ΣΕΤΕ ζητά ανασχεδιασμό των σχετικών πολιτικών, ώστε να διασφαλίζεται ότι κάθε μέτρο επιβάρυνσης, επιστρέφει σε σημαντικό βαθμό στις τοπικές κοινωνίες ενισχύοντας τις τοπικές υποδομές στις περιοχές που υποδέχονται τους επισκέπτες.

Το διάστημα αυτό εκπονούμε με το ΙΝΣΕΤΕ και την PWC μελέτη για να τεκμηριώσουμε και να αναδείξουμε το έλλειμμα ανταγωνιστικότητας που προκύπτει από την συνολική φορολόγηση του ελληνικού τουριστικού προϊόντος σε σχέση με τους ανταγωνιστές μας στην Μεσόγειο. Ζητούμε έναν επανασχεδιασμό της φορολογίας και των επιβαρύνσεων με στόχο τον εξορθολογισμό και την αποκατάσταση της ισορροπίας ανάμεσα στην δίκαιη και κατ' αναλογία συμμετοχή του τουρισμού στα δημοσιονομικά βάρη και στην χρηματοδότηση ενεργειών που συνδέονται με την προσαρμογή στην κλιματική κρίση χωρίς όμως να διακυβεύεται η ανταγωνιστικότητα του τομέα.

Όπως έχουμε κατ' επανάληψη τονίσει και συγκεκριμένα προτείνει με την Μελέτη Ελληνικός Τουρισμός 2030- η αναβάθμιση των υποδομών είναι καθοριστική για την ανταγωνιστικότητα και τη βιωσιμότητα του τουριστικού προϊόντος. Ενώ οι ιδιωτικές επενδύσεις τρέχουν, στο θέμα της αναβάθμισης των δημόσιων

υποδομών καθυστερούμε. Χρειαζόμαστε στοχευμένες παρεμβάσεις σε λιμάνια, μαρίνες οδικά δίκτυα, ύδρευση, αποχέτευση, διαχείριση απορριμμάτων και ενέργειας. Η ανταποδοτικότητα των τελών πρέπει να διασφαλίζει ότι οι σχετικοί πόροι επιστρέφουν σε έργα και υπηρεσίες που ενισχύουν την ποιότητα των τουριστικών προορισμών.

Επιτρέψτε μου εδώ να σταθώ ειδικότερα σε τρία χαρακτηριστικά παραδείγματα:

- Την ανάγκη αναβάθμισης των λιμενικών και λοιπών υποδομών που τόσο αναδείχθηκε φέτος στο Παγκόσμιο brand της Σαντορίνης,
- Την επείγουσα ανάγκη για Εκθεσιακές και Συνεδριακές υποδομές στο επίπεδο των ανταγωνιστών μας τουλάχιστον σε Αθήνα και Θεσσαλονίκη αν θέλουμε να πρωταγωνιστήσουμε στον υψηλής απόδοσης τομέα του MICE
- Αλλά και τον εξαιρετικά κρίσιμο τομέα των υπηρεσιών αεροναυτιλίας ο οποίος χρειάζεται αναβάθμιση συστημάτων, πρόσθετο στελεχιακό δυναμικό αλλά και σαφή διασφάλιση των επιπέδων παραγωγικότητας για να αποφεύγονται οι δυσλειτουργίες και οι καθυστερήσεις που επηρεάζουν τα δύο τρίτα του εισερχόμενου τουρισμού που ταξιδεύει αεροπορικά.

Φίλες και φίλοι,

Μεγάλη βαρύτητα για εμάς στον ΣΕΤΕ έχουν τα ζητήματα που αφορούν τη βιωσιμότητα. Η πράσινη μετάβαση του κλάδου απαιτεί άμεση ενεργοποίηση χρηματοδοτικών εργαλείων που θα στηρίξουν τις τουριστικές επιχειρήσεις στην υιοθέτηση βιώσιμων πρακτικών και τεχνολογιών. Σε αυτό το πεδίο δίνουμε μεγάλη βαρύτητα, επιδιώκοντας τόσο τη θεσμική ενσωμάτωση της βιωσιμότητας στις πολιτικές για τον τουρισμό, όσο και την πρακτική στήριξη των επιχειρήσεων μέσα από την πρωτοβουλία αυτορρύθμισης METRON Sustainable Tourism. Σε αυτή τη διαδρομή, το METRON δίνει στις τουριστικές επιχειρήσεις τα απαραίτητα εργαλεία για να μετρούν, να βελτιώνουν και να ενισχύουν την πρόοδό τους στους δείκτες βιωσιμότητας. Καλούμε όλο τον τομέα, περισσότερες επιχειρήσεις κάθε μεγέθους και δραστηριότητας, να συμμετάσχουν ενεργά. Γιατί η πράσινη και κοινωνικά υπεύθυνη μετάβαση του τουρισμού είναι κοινός στόχος και επιτακτική ανάγκη.

Και περνάμε στο εξαιρετικά κρίσιμο θέμα της αγοράς εργασίας Όπως πολλές φορές έχουμε τονίσει, το μεγάλο κεφάλαιο του ελληνικού τουρισμού, είναι το ανθρώπινο δυναμικό. Ως υπεύθυνος κοινωνικός εταίρος στηρίζουμε κάθε προσπάθεια της πολιτείας που διασφαλίζει τα δικαιώματα των εργαζομένων και προάγει τις υγιείς εργασιακές σχέσεις στον τουρισμό. Στο πλαίσιο αυτό στηρίζουμε και την κάρτα εργασίας Ζητούμε όμως η εφαρμογή της Ψηφιακής Κάρτας Εργασίας να προσαρμοστεί στις ιδιαίτερες ανάγκες του κλάδου, διασφαλίζοντας τα δικαιώματα των εργαζομένων χωρίς να υπονομεύει τη λειτουργικότητα των επιχειρήσεων. Χρειαζόμαστε εκσυγχρονισμό και προσαρμογές σε εργασιακές ρυθμίσεις όπως *σπαστά ωράρια, χρόνοι προετοιμασίας, αναπαύσεις κλπ*, σε συνδυασμό με στοχευμένα προγράμματα *reskilling* και *upskilling*, αλλά και αποτελεσματικότερη διαχείριση της διαδικασίας των μετακλήσεων, ώστε να καλυφθούν οι σοβαρές ελλείψεις ανθρώπινου δυναμικού. Ο ΣΕΤΕ, πάντα σε στενή και ιδιαίτερα εποικοδομητική συνεργασία με την ΠΟΞ, παρενέβη συστηματικά και τεκμηριωμένα σε όλα τα κρίσιμα εργασιακά ζητήματα.

Και επιτρέψτε μου να κλείσω το κεφάλαιο των προτεραιοτήτων και διεκδικήσεων με το ζήτημα των χρηματοδοτήσεων. Η ραχοκοκαλιά του ελληνικού τουρισμού είναι οι χιλιάδες μικρές επιχειρήσεις σε όλη την χώρα. Η ελλιπής πρόσβαση σε χρηματοδότηση παραμένει ένα από τα μεγαλύτερα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι επιχειρήσεις αυτές. Στις προηγούμενες προκηρύξεις του Αναπτυξιακού Νόμου αλλά και των προγραμμάτων ΕΣΠΑ η πλειονότητα των τουριστικών αιτήσεων έμεινε χωρίς χρηματοδότηση, δημιουργώντας σημαντικό απόθεμα ώριμων επενδυτικών σχεδίων που δεν έχουν προχωρήσει. Με τον πρόσφατο ψηφισμένο νέο Αναπτυξιακό Νόμο, είναι όμως κρίσιμο να διασφαλιστεί ότι οι νέοι πόροι και τα κίνητρα θα ανταποκρίνονται στις ανάγκες και τις ιδιαιτερότητες του τουριστικού τομέα. Στόχος μας είναι να δούμε ένα

Αναπτυξιακό Νόμο πραγματικά φιλικό προς την τουριστική επένδυση τόσο για μεγάλες αλλά κυρίως για μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις.

Συγκεκριμένα, οι θέσεις μας περιλαμβάνουν

- αυξημένα ποσοστά ενίσχυσης για μικρές και πολύ μικρές τουριστικές μονάδες, ιδιαίτερα σε νησιωτικές και ορεινές περιοχές,
- ειδικά καθεστώτα ενίσχυσης για θεματικό και βιώσιμο τουρισμό,
- κίνητρα για την πράσινη μετάβαση και την ψηφιακή αναβάθμιση των τουριστικών επιχειρήσεων,
- ευελιξία στις επιλέξιμες δαπάνες και προσαρμογή στις ιδιαιτερότητες του κλάδου,
- ενίσχυση επενδύσεων που επιμηκύνουν την τουριστική περίοδο,
- καθώς και ταχύτερη αξιολόγηση και εκταμίευση ενισχύσεων.

Είναι σημαντικό να το τονίσουμε, ο τουρισμός δεν μπορεί και δεν πρέπει — να απουσιάζει από τον κεντρικό σχεδιασμό για τη βιώσιμη ανάπτυξη της χώρας. Στον νέο Αναπτυξιακό Νόμο, έστω και συμβολικά, απουσιάζει στο προοίμιο η ρητή αναφορά στον τουρισμό. Για έναν τομέα που συμβάλλει τόσο σημαντικά στην ελληνική οικονομία, η αναγνώριση του ρόλου του και στο επίπεδο του αφηγήματος για το παραγωγικό μοντέλο παραμένει, κατά τη γνώμη μας, απολύτως αναγκαία. Με τεκμηρίωση, συνέχεια και αίσθηση ευθύνης, διεκδικούμε ένα θεσμικό περιβάλλον που θα αναγνωρίζει τον τουρισμό όχι ως ευκαιριακό πυλώνα ανάπτυξης, αλλά ως θεμέλιο της παραγωγικής και κοινωνικής συνοχής της χώρας.

Κυρίες και Κύριοι,

Ο τουρισμός στην Ελλάδα εδώ και πολλά χρόνια, έμαθε να επιβιώνει κάτω από δύσκολες και αντίξοες συνθήκες. Πλέον, οφείλει να μάθει και να μετασχηματίζεται. Δεν είναι αρκετό να διατηρούμε τις πολύ καλές επιδόσεις, πρέπει να διαμορφώνουμε τα πρότυπα του αύριο. Και αυτό προϋποθέτει στρατηγική επιλογή. Γι' αυτό και πιστεύουμε ότι είναι η κατάλληλη στιγμή να επικαιροποιήσουμε τη Μελέτη Στρατηγικής για τον Ελληνικό Τουρισμό 2030. Εξάλλου, ήδη ξεπεράσαμε τον στόχο του 2030 σε αφίξεις με τα 40 εκατομμύρια του 2024.

Έχουμε μπροστά μας μια μεγάλη ευκαιρία να χαράξουμε από κοινού την επόμενη ημέρα του ελληνικού τουρισμού, αν θέλουμε:

- περισσότερα έσοδα,
- μεγαλύτερη διάρκεια στον χρόνο,
- ευρύτερη γεωγραφική κατανομή
- καλύτερο περιβαλλοντικό, κοινωνικό και εργασιακό αποτύπωμα,

Τώρα που το διεθνές περιβάλλον μεταλλάσσεται, με τρόπο που αναμφίβολα θα επηρεάσει το τουρισμό, τώρα που η Ευρωπαϊκή Ένωση συντάσσει για πρώτη φορά ένα Στρατηγικό Χάρτη για τον Τουρισμό υπό την καθοδήγηση του Έλληνα Επιτρόπου με γνώμονά το κίνδυνο απώλειας ανταγωνιστικότητας για την Ευρώπη που τόσο ξεκάθαρα ανάδειξαν οι εκθέσεις Draghi και Letta, Τώρα είναι η στιγμή να επενδύσουμε στην στρατηγική μας κατεύθυνση. Και είναι στο χέρι όλων μας — πολιτείας, επιχειρήσεων, τοπικών κοινωνιών — να τη μετατρέψουμε σε συλλογικό όφελος. Το μέλλον του τουρισμού δεν μπορεί να είναι προϊόν εφησυχασμού και μιας λογικής ότι η επιτυχία είναι δεδομένη. Θα είναι αποτέλεσμα πολιτικής επιλογής, επενδυτικής τόλμης και κοινωνικής ευθύνης. Δεν θα έρθει επειδή το αξίζουμε, θα έρθει επειδή θα το οικοδομήσουμε.

Ο ΣΕΤΕ οφείλει να ηγείται του διαλόγου για την επόμενη μέρα, να προσφέρει λύσεις, να χτίζει συναινέσεις και να κινητοποιεί εκείνους που συχνά δεν βρίσκουν φωνή: τους μικρούς επιχειρηματίες, τους εργαζόμενους, τις περιφέρειες, τις τοπικές κοινωνίες.

Κλείνω με μια σημαντική παρατήρηση. Στον τουρισμό, οι αριθμοί μετρούν. Αλλά δεν εξαντλούν το νόημα. Το πιο ουσιαστικό μέγεθος είναι η εμπιστοσύνη. Η εμπιστοσύνη που οικοδομείται Ανάμεσα στην πολιτεία και τον επενδυτή, ανάμεσα στην επιχείρηση και τον πελάτη, ανάμεσα στην τοπική κοινωνία και τον επισκέπτη. Κι αυτή η εμπιστοσύνη —σε μια εποχή πολλαπλών κρίσεων— είναι η ισχυρότερη υποδομή που μπορούμε να χτίσουμε. Ο τουρισμός είναι η πιο ανοιχτή, εξωστρεφής συνάντηση της Ελλάδας με τον κόσμο. Ας φροντίσουμε αυτή η συνάντηση να είναι κάθε χρόνο πιο ουσιαστική, και με μεγαλύτερη προστιθέμενη αξία για τον τόπο μας, για την ελληνική οικονομία και την κοινωνία.

Ευχαριστώ για την προσοχή σας.